

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ вносить
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно 1 „ — „
для заграниці 20 рублів або
40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня крім неділей і ру-
ських свят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2.)

Оголошени приймає ся за
оплатою 6 кр. від стрічки;
а в „Надїсланім“ по 10 кр.
від стрічки.

До Кіцманя!

Русини кіцманьського повіта!

На день св. Івана (6-го липня) в понеділок о 2 год. зійдїть ся до Кіцманя на віче, таке саме, як було в Чернівцях, Заставні і Лужанах. Будемо радити над Рускою Касою, реформою виборчою, рускою гімназією і бурсою, справами церковними і ревізією катастру ґрунтового.

Ті селяни, що були на наших попередних трьох вічах, радили нам і просили нас, аби ми устроювали подібні віча і в інших околицях руских. Кажали, що така наука дуже селянам потрібна; они єї від нікого не чують, а без неї терплять. Веї признають (навіть і противники), що три попередні віча причинили ся дуже до розбудження живішого руху поміж нашими селянами з ріжних сторін. Бажаючи рух подібний збудити і підтримати також в кіцманьскім повіті, ми просимо веїх тамошних Русинів зійти ся в понеділок 6-го липня с. р. до Кіцманя.

До інтелігенції кіцманьського маємо особну просьбу. Тому, що окремих запросин не розсилаємо, то через газету просимо єї розповісти селянам, над чим будемо радити, і заохотити їх поїхати до Кіцманя.

ня. Буде се наука для селян дуже на часї!

Зійдемо ся в стодолі п. учителя Лужки Боровица!

Посли на сойм краєвий:

Єротей Пігуляк.
Др. Стефан Смаль-Стоцкий.

Справи азвстрийскі.

Від часу, як ми подали нашим читателям коротенький огляд політичних подій, зайшло де що цікаве і важне.

І так австрійська рада державна перервала свої наради до вересня, ухваливши ще на послідку новелю до податку цукрового. З тої нагоди прийшло було до талабурд між Люетером а Поляками і Молодочехами, котрі назвали Люетера простим напастником. В великім роз'ярено розійшли ся послі домів, аби відпочити по великих трудах. Труді їх були справді великі, бо на сорок і кількох засіданях рішили 37 законів! Се незвичайно гарний результат, але его не можна в цілости приписати німечному парламентови, котрий тепер доживає свій законний час, а треба в тім додати багато зручності і сили теперішнього правительства. Аби річ брати незнати як з опозиційного становища, то се треба міністерству ґр. Баденіого признати, що оно уміло за час свого 8-місячного правління

вимузити у парламенті то, чого ему було потрібно. До того треба лише ще бажати, аби ухвалені закони принесли народам Австрії бажану полекцу, особливо для бідніших верств.

Також спільні делегації замкнено, а то дня 20-го с. м. Веї предложені правительством жаданя ухвалено без зміни. Народи вели ся сим разом богато спокійніше, як минулими роками; безперечно належить сей спокійніший тон приписати впливови експозе міністра заграничних справ ґр. Голуховского. Ту бесїду приняла так австрійська як загранична праса дуже прихильно. Тому і в повній палаті не було чути різкого тону. Лише молодоческий делеґат Крамарж промовляв за союзом з Росією. Становище Русинів зазначив недвозначно дел. Барвіньскій в своїй промові, котру ми в дословнім перекладі вже подали. Що она наробила богато крику між нашими москвофілами, се ми вже в особній статі виказали, і не маємо причини їм дивувати ся: але своїм власним очам не хоче ся вірити, коли читає ся ніби то в органі народовців-опозиціоністів, що вага промови пос. Барвіньского не є надто велика, бо „він знаний яко прихильник Поляків“. Чи така смішна аргументация лицове для часописи, котра має претенсію, аби єї брати серіозно, се осудити лишаємо розважним людям, котрих голова ще не занаморочена сліпою ненавистію до своїх сусідів. О голосах про ту важну промову пос. Барвіньского ми вскорі будемо мати нагоду де що близше написати.

Угорська делеґация однодушно признала міністрови повне довіріє і однодушно ухвалила бюджет. В австрійській же делеґации промовляли проти бюджету молодоческі делеґати Крамарж і

З історії нашої літератури.

(Головні прикмети і напряди, форми і зміст українсько-рускої літератури XIX столїтя.)

(Конець.)

Огляньмо тепер головні форми і зміст українсько-рускої літератури 19. ст., а з того побачимо, як письменники гляділи на задачі літератури.

Починаючи з Котляревского і Шашкевича, українсько-рускі письменники виразно виявляють змаганє, виробляти самостійну, свою літературу для всего народу, отже й для освіченої верстви суспільности. Енеїда Котляревского, перенизана староклясиною мітольоґією, твори Артемовского й Боровиковского, печатані по альманахах і місячниках, призначених для освічених верств суспільности, з французькими епіґрамами, поезії Галки (Костомарова) і его переклади з Байрона і т. ин., наукові труди М. Шашкевича, Вагилевича, Я. Головацкого мали на бачности передовеї потреби освіченої верстви суспільности українсько-рускої. Крім того звертають вже перші письменники нової доби бачність на просвітні потреби нижчих верств суспільности (Квітчині Листи до любезних земляків, Коротка св. історія, М. Шашкевича Читанка і т. и.).

Однак погляди на потреби і задачі питомої і самостійної літератури українсько-рускої були до шістдесятих років не так ще ясні, виразні і свідомі, хоч до виробленя сих поглядів чимало причинило ся Кирило-Методієвське товариство

на Україні, а кружок М. Шашкевича в Галичині. Наслідком розбитя Кирило-Методієвского товариства і ранньої смерті М. Шашкевича переведене задач українсько-рускої літератури мусїло полишити ся діячам шістдесятих років.

До шістдесятих років форма і зміст українсько-рускої літератури нової доби обмежає ся отже майже виключно до красного письменства і у виборі слїдна там певна односторонність.

Письменники зображають в творах красного письменства майже лише прояви сїльского життя, головню з етноґрафічного боку, стрічаємо також артистичні твори історичного змісту („Сава Чалий“ драмат. картини Галки-Костомарова, „Гайдамаки“ і „Назар Стодоля“ Шевченка, „Чорна Рада“ Кудїша), переклади дрібних творів поетичних з інших літератур, певні проби популярних писань, а лише в Галичині перші почини наукових розвідок. На Україні до шістдесятих років ніхто не пробує українсько-рускою мовою написати якої небудь наукової розвідки.

Почавши з шістдесятих років, бачимо в творчости літературній значний зворот: обсяг і зміст красного літератури ширшає, в формі проявляє ся різнородність, виробляє ся наукова література в українсько-рускої мові.

Головну увагу звертають вправді письменники і по шістдесятих роках на жите сїльского народу: суспільне становище розкиненого на так широкім просторі народу подає письменникам все ще богати в усякі прояви й різновидні теми. Однак крім того починають они в своїх творах

зображувати також інші верстви суспільности: дворян, духовних, міщан, жите семінарське й бурсацьке, робітничє всяких заводів промислових і т. и., а також черпають теми з життя інших народностей. Іменно-ж починають письменники по шістдесятих роках зображувати в літературі типи всяких народовців-націоналів, не минаючи того кружка і тої осередини, серед якої виринав і розводив свою діяльність описаний в новісті народовець.*)

Сї постати виступають яко розповсюдники національних і демократичних засновків, встоюють за свою національність, за єї права істнованя і вільного розвитку на національній основі, за свою рідну мову, вважаючи єї житевим орудником культури й просвіти українсько-руского народу, органом, котрим просвіта й наука найшвидше може проникнути в маси народу й розповсюднити ся. Веї они обертають ся до народу з своїми почуваннями, до его сумного становища, готові підняти его з просвітнього й економічного занедбаня, готовлять ся до народного „діла“.

Спочуваючи народови, тодішні народовці-націоналі одначе не ставили народу на педестал, хоч іноді его ідеалізували, не робили з него ідола, не становили всего народного життя ідеалом для всеї суспільности, як се робили московскі народовці-славянофіли, що вважали нарід

*) Н. пр. Степан в повіті Вол. Барвіньского „Скопений Цьвіт“, Павло Радок в повіті Нечуя-Левицького „Хмари“, Віктор Комашко в того-ж повіті „Над Чорним Морем“, Марко Кравченко в повіті Чайченка „Соняшний промінь.“

Шварц і антисеміт Гесман. Однак хоч є дві групи виступали й голосували проти бюджету, не могли супроти ясних і рішучих висновків міністра виступати проти тридержавного союзу і подавати інший уклад. Крамарж силкував ся лише доказувати, що заслуга удержання мира належить ся не тридержавному, а дводержавному союзови (Росії і Франції) іменню пок. „царевимиротворцеві“ і тут очевидно не жалувал каділа для „славянської Росії“, для її культури і т. д. Однак не найшов відповіді на річ дел. Барвіньського, котрій вельми уважно прислухував ся, бо очевидно хоч подорожував по Росії, не знав, що навіть Гомера або Овідія на українській мові, або граматики Огоновського чи Стоцького, або російсько-українського словаря не вільно в Росію впускати і там читати! Речники чеські, як при кожній нагоді, так і в делегації сходили все на чеське питане, вважаючи єго найважнішим. Се не дасть ся заперечити, що внутрішні справи ваяуть ся тісно з заграничними і се висловив також дел. Барвіньський, що заспокоєне потреб і домагань і свободний розвиток всіх народностей, а іменню славянських, в нашій монархії зможе зміцнити її становище супроти заграниччї. Се зараз і підхопив дел. Штайнвендер, що Крамарж і Барвіньський бажають, щоби правительство підпомагало славянські народности, а се на єго думку ослабить німецький елемент. Ріжниця тільки в тім, що Крамарж домагав ся прав лише для Чехів і говорив комплімента Росії, а Барвіньський вказував на потребу свободного розвитку всіх народностей, а не міг промовчати гноблення українського слова в Росії.

Розправа над спільним міністерством війни, в котрій промовляв також дел. Барвіньський, викликала ріжні домаганя більше економічної основи, н. пр. більшого узгляднення краєвих виробів і промисловців і т. п., а чеські делегати підносили і національно-язикові домаганя.

Доволі широка розправа розвела ся над окупаційним кредитом, при котрім дел. Сляма виводив всякі жалоби проти окупації Босни і Герцоговини, проти участі сих країв у виставі угорській, хоч мусів признати, що всі краї поступили культурно вперед. Міністер Каляй не перече, що можуть діяти ся деякі надужитя, се буває і в найліпше уладжених краях культурних, а тим лекше о се в краях, де ще багато треба зробити для їх культурного подвигнення. Однак з вдякою приймає признане поступу. Взагалі можна було помітити, що сего року опозиція, хоч численніша, однак була без міри лагідніша в розправах, як давнійше.

своїм божищем, а житєвий лад на селі ставили єго самостійний і самобутний взорець, бажаючи єго навіть захистити від культурного європейського впливу („гнилого западу“) для дальшого єго самостійного розвитку в народно-національним напрямі. Українсько-руські народові-націонали держали ся поступового напрямі і бажали на свою національну основу пересаджувати всі найновіші придбана європейської культури й просвіти; они не знижували себе до народу, а старали ся підняти нарід до свого становища в просвітних, правних і економічних услівях. Але бували иноді й поміж українсько-руськими народовцями-демократами неприродні прояви спочування народові*).

На полі поезії не появил ся по шістьдесятих роках ні один поет тої міри як Шевченко або Федькович. Поетичні твори пізнійших поетів се переважно пересліви й наслідования, а навіть Федькович в пізнійших творах не в силі був оперти ся могутному впливови Шевченкової музи. Замітні з найновіших талантів лише Володимир Самійленко (Сивенький), Франко, Василь Чайченко (дійсне імя Борис Грінченко), Мусій Школиченко (псевдонім) і Леся Українка (псевдонім), два останні іменню визначили ся ліричними творами. Не творять они окремої школи з якоюсь спільною програмою, однак їх твори

*) В драмі Старицького „Не судилось“ сватає студент університету сільську дівчину — се нагадує дійсне сватане Шевченка з наймичкою Харитою, з Ликерією; — студент медицини, Демид Гайдєнко в повісті Чайченка „На розпутті“, веде зимою науку в сільській школі, а літом єтає справдешним хліборобом, ходить за плугом, молотить...

Також палата послів закінчила минувшого тижня свої роботи. Однак она рішила вести наради над податковою реформою аж в осєни. — Так отже спочиває парламентарна робота в Австрії і тепер забирають голос поодинокі сторонництва в краях. Німецькі ліберали в Чехах скликали на понеділок збори мужів довірія до Праги, де мають радити над переминою того сторонництва. Яка она буде, докладно сего не знаємо, але мабуть буде більше зазначена німецькість, щоби тим свєсобом відобрати німецьким націоналам і антисемітам одно оруже против лібералів.

Про еміграцію.

(Допись).

Жию далеко від сторін, з котрих наші люди забирають ся до Бразилії. Однак від начних євдків чув я таке: Через цілий рік 1895/6 люди наші вислали на пошту в Рогатині багато грошей на карти корабельні до агента Silvio Nodari, відай в Ієнуї. Відтак нотарияльна канцелярія в Ходорові списує від кількох місяців безустанно контракти продажи ґрунтів, що їх наші люди продають, звичайно чужинцям із естратою, бо ті люди вибирають ся до Бразилії. Кілько марнують майна наші люди, можна з того міркувати, що давнійше нотарияльна канцелярія в Ходорові належала до менше поплатних; а тепер нотар держить двох концієнтів, котрим платить місячно по 100 зр., і окрім того оплачує чотирох писарів.

Для чого інтелігентні Русини з Ходорівщини і з Рогатинщини о тім не пишуть до всіх руских газет і не остєрігають наших людей від затрати майна і від злиднів, які їх ждуть в неволи бразилійській? А Русини ті — розумію ту: інтелігентні в тих сторонах, звідки вивандрують наші люди у безголове бразилійське — мовчать, дивлять ся апатично, як нещасні наші люди потопаять в нужді, і як в своїм нерозумі і в нещастю продають за безцін своє майно, щоби на далекій чужині ще нужденніше згинуть. Ті Русини інтелігентні навіть не подадуть звістки до наших газет, де і котрі селяни-Русини продали своє майно і за кілько і кому, а кілько оно дійсне вартє, — і не бють у дзвони, що наш нарід в той спосіб гине, а наших дідів потом і кровю зрошена батьківщина винародовлює ся, лишаючи місце чужинцям, котрі

визначають ся гарною викінченою формою поетичною.

В оповіданю й повісти появило ся без міри більше самостійних і поважних талантів, що надали сій формі літературній більше й ширше значіє, як поперед. Конисський, Нечуй-Лєвіцький, Федькович, Мирний*), Чайченко, Франко розширили поле українсько-руської белетристики і витворили суспільний роман, хоч їх талант особливо гарно й живо виявив ся в дрібніших оповіданях або картинах з народного життя. В найновіших часах визначили ся талантом на тім полі з українських письменників Михайло Коцюбинський і Мусій Школиченко (псевдонім), з австрійських Осип Маковей, Ольга Кобилянська і др. Андрій Чайковський.

На полі драми бачимо значно слабші прояви літературної творчости. Руский народний театр у Львові як і українські драматичні групи Марка Кропивницького**) і Михайла Старицького

*) Панає Мирний (псевдонім), український письменник, виступив вперше на ниві літературній в „Правді“ 1872 р. з оповіданєм „Лихий попутав“. Описля появила ся єго повість „Яниця“, „Лихі люди“, роман „Повія“ (недокінчений), а вкупі з І. Біликом написав роман „Хиба ревуть воли, як ясла повні?“ Крім того писав драмат. твори: „Перемудрив“ комедия, „Лимєривна“ драма. В єго писанях проявляє ся реалізм з нахилом до песимізму. Всі єго твори визначають ся прєгарною мовою.

**) Марко Кропивницький ур. 1841 р. в с. Жєванівцї, в Херсонщинї, учив ся в гімназії і в університетї в Києві, відтак перейшов до театру (виступав і в Галичинї та Буковинї), заснував описля окрему трупу, тепер проживає на селі. Єго літературна діяльність стала відома з виходом збірника єго драматичних творів в Києві

до нас ворожо настроєні і тільки ждуть на нашу загибель.

Доконче потрібно в тих сторонах, звідки наші люди вивандрують, щоби євдими Русини сходили ся і радили єя, що робити у даній місцевості, і як помогти тим людям, що їх нужда жєне у далекі чужі євїти на неминучу загибель. Бо не допоможуть жалі і наріканя, а у „відважнійших“ і відгрожуваня межі чотирма єтїнами проти тих, що ані одного цента не вернуть до кишені наших людей, і ані одної єкиби їм не віддадуть.

Н. Ю.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 30-го червня 1896.

Наша бурса. Дуже гарний обяв патріотизму у наших буковинських учителів-Русинів записуємо нині з правдивим вдоволенєм. На них справджує ся то знанє спостереженє, що на добродійні ціли складають ся найбільше ті, котрі самі не мають багато. Коли православні євдїєники по руских селах, самі звичайно з роду Русини, без сорому на лиці, складають ся на волоску бурсу, тоді учителі наші памятають на руску бурсу і із своїх єкупих доходів жертвують значні складки на неї. І так учителі кіцманського повіта зложили минувшого тижня на нашу бурсу 183 зр. Відрадий факт сей євдичить дуже гарно о патріотизмі учительства в кіцманськїм повіті і може бути приміром також для галицьких учителів-Русинів, котрих чейже ніхто не міг би єстримати від того, аби в подібній спосіб підтримували свої інституції... Тою солідарністю і патріотизмом стоять наші буковинські учителі висше від своїх галицьких товаришів, що лиш на честь наших мусимо зазначити з правдивою радостю. — Числячи на удержанє ученика по 150 зр. на рік, ми вже з зібраних складок будемо могли удержати в бурсі чотирех хлопців майже за дармо, або більше число хлопців за знижену ціну, н. пр. по 8 зр. на місяць. Коли-ж назбирає ся складок ще більше, а для бурси дістанемо ще й сподівані запомоги, то ми до кількох літ розширимо єї на правдивий інститут виховуючий з окремим вигідним домом. Тому то такі щєдрі жертви на бурсу, як в нинішнім списі подаємо, вважаємо ми добрим знаком на будучє, і зарозом піддаємо гадку, що рускі громади повинні та-

розбудили живійший рух на тім полі, однак мало викликали замітніших талантів. Драматична творчість оставала головно лід впливом давнійшого напрямі етнографічно-зображаючого і подавала картини народного життя і звичаїв сільського народу або історичні драми з національним напрямом. Тільки найновіші письменники переходять від давних традицій до нової часної реалістичної драми, хоч сей реалізм иноді переходить межі природности й артизму. Драматичні твори Кропивницького, Старицького, Мирного, Григорія Григорієвича (псевдонім Гр. Цєглиньського), Івана Тобилєвича (псевдонім єго Карпенко Карий*) та деяких інших, були виставлені на сценах не тільки в Галичині й Буковині, але й на Україні, о скільки там на се позваляли адміністративні власти.

1882, доповнєним в Харкові 1885). Теми деяких творів переняв він у інших письменників. З оригінальних найбільшу єтійність має драма „Галитай або Павук“, в котрій порушив питанє суспільне з сучасного життя, як оно зложило ся після знесеня кріпацтва, іменню визискуване народу сільського лихварями, що вийшли з посеред него. Характери і пристрасти дєвєих осіб лише намічені. Кропивницький проявляє в оригінальних творах нахил від напрямі романтичного до реального і силкує ся зобразити народне жите не в євятоточім одягу а в буденній „латаній євїтинї“. Не достає часто єго творами єдиноцїлности і живости характерів і акцій, позаяк автор виводить нераз в драматичних рамках сцени з народного життя, що не ваяуть ся з головною акцією. Всі єго твори визначають ся гарною мовою.

*) Іван Тобилєвич, ур. 14. верєсєня 1845 р. в Арєєвнї, в Херсонщинї, з чиншової шляхти кїївєкої. Замолоду виступав з Кропивницьким у виставах драматичних,

вож пам'ятати на бурсу і спомогти їй. Коли Поляки дістали гімназію в Тішині, то в короткім часі зложили єго стипендії по 100 зр. для учеників сеї гімназії. Зробім ми хоч частину того, а хосен буде великий.

На бурсу зложили ся отей ви. пн. учительки і учителі з кіцманського повіта: Адольфина Стратійчук з Кіцмана 25 зр., Борович Лука 5 зр., Євгенія Ярошиньска з Брідка 5 зр., Аделіяда Яена з Заставни 1 зр., Матильда Вальтер з Шишківців 1 зр., Циганюк з Бабина 4 зр., Гійдий з Бергомету 3 зр., Маврер з Бергомету 1 зр., Григорійчук з Боянчука 3 зр., Бартошевський з Борівців 3 зр., Ярошинський з Брідка 5 зр., Спинул з Чорного Потока 4 зр., Жуковський з Чункова 2 зр., Сиротюк з Давидівців 3 зр. 50 кр., Радик з Дорошівців 2 зр., Бойчук з Дорошівців 5 зр., Ілюк з Дубівців 3 зр., Жибачинський з Горшівців 5 зр., Аннюк з Гаврилівців 3 зр., Маріянчук з Іванківців 2 зр., Циганюк з Іванківців 2 зр., Войновський з Юрківців 3 зр., Гошовський з Южинців 1 зр., Марцінковський з Кадобівців 3 зр., Івасюк з Кліводина 1 зр., Буйницький з Крещатика 4 зр., Падура з Кулівців 4 зр., Радомський з Кучурова Малого 2 зр., Жалковський з Кучурова Малого 3 зр., Пігуляк з Лашківки 3 зр. 50 кр., Архін з Луки 2 зр., Орза з Лужан 1 зр., Павлюк з Лужан 1 зр., Мартинюк з Малитинців 4 зр., Бокачук з Миткова 3 зр., Влад з Мосорівки 2 зр. 40 кр., Терлецький з Неполоківців 2 зр., Бажанський з Вікна 4 зр., Омельський з Онут 2 зр. 10 кр., Попович з Оршівців 3 зр., Тевтул з Оршівців 2 зр., Агентович з Ошихіб 1 зр., Тарновецький з Падиківців 5 зр., Патапівич з Погорилівки 2 зр., Томорук з Ренужинців 3 зр., Петрачик з Самушина 4 зр., Буцура з Ставчан 2 зр., Григорович з Суховерхова 3 зр. 50 кр., Євстафійевич з Суховерхова 2 зр., Цозель з Шиниців 1 зр., Аріічук з Шипинців 1 зр., Альбота з Товтрів 2 зр., Кракалія з Василева 2 зр., Томюк з Вербівців 2 зр., Малик з Веренчанки 2 зр., Луценко з Зеленева 4 зр., Холоднюк з Прилипца 2 зр., Томорук з Василева 2 зр., Павнел з Валави 3 зр. 50 кр., Омельський з Васловівців 50 кр.; разом 183 зр. Відтак нотар п. Стрийський з Селетина прислав на бурсу 3 зр., селянин Николай Бузинський з Василева 1 зр.; — доси зложено разом на бурсу 414 зр. 60 кр.

Волоска комедія в гр. пр. школі. Недавно тому прийшли до черновецької гр. пр. школи на катехизаційні вправи православні богослови-Волохи враз з своїм катехитом о. Стефанелім (ко-

недостачі саморідного письменства красивого доповняють переклади творів з інших європейських літератур і на тім полі бачимо по шістьдесятих роках живий рух. Кудішев перекладає Пятиньска, Псалтиря, Пова, Нового завіту, Шекспірових творів, Ніцинського Гомерової Одиссеї і Софоклевої Антигони, Руданського Гомерової Іліади, Франка переклади Софоклевого Едіпа царя і Фавста Гетого, Бориса Грінченка (Чайченка) Шиллерового Вільгельма Теля і Марії Стюарт, переклади поезій Гайноґо, Самійленка Дантової Божественної Комедії, Старицького Шекспірового Гамлета, Сердешного Метаморфоз Овідієвих, Тимченка фінських рун Калевала, переклади Сербських дум Старицького і Нетяги (Осіпа Барвінського) і т. пн. виявили великий поступ в розвитку українсько-руської мови і показали єї спосібність до найвищого зросту.

а відтак вступив до трупи Старицького. Літературну діяльність почав оповіданем з суспільного побуту народного „Новобранець“ ладом М. Вовчка і Федьковича. В драматичних творах (в окремім збірнику, Херсон 1885 і в галицьких виданнях „Зоря“ і „Правда“) придержував ся спершу романтично-сентиментального напрямку (Боднарівна). Описав романтично-сентиментального побуту суспільного і з талантом зобразив на основі реальної дійсності родинні неважодни і злидні з життя хліборобів (драма „Хто винен?“). Найліпшою єго драмою єсть „Наймичка“, а комедія „Мартин Боруля“. Карпенко повернув драматичну літературу на нову дорогу реалізму, придержуючи ся в тім напрямі по більшій часті естетичної міри.

лись Стефанюком). А що між тими богословами не було ні одного Русина, то хотів директор православної школи їм зробити приємність — не знати, чи тим хотів показати православної коненсторії свій патріотизм — і відділив ще перед приходом богословів рускі діти від волоських, аби богослови мали меньше клопоту. Але що вийшло з того? Руских дітей було багато, а волоських дуже мало, тож на одній стороні були лавки заповнені рускими дітьми, а на другій було майже пусто. Се якось прикро вразило румунізаторські очи, отже директор поставив коло волоських дітей ще й руских в суміш. Треба було дещо навчити діти, особливо рускі, аби „вміли“ відповідати по волоски, ну і вийшло таке чудовище, що рускі діти не розуміли тих ріжних волоських ul-ul. Прийшли богослови, радують ся, що є тільки Волохів-студентів і зачали розпитувати по волоски. Але біда з тими Русинами! Хоч они автохтони православні, але директора дуже засоромили, бо відповіли тим панам впрост, що не розуміють по волоски... Комедія не вдала ся директорови-режисерови, а о. Стефанеллі з болословами пішли з довгими носами! Тут рускі діти ве вміють по волоски, а вчені богослови-Волохи знов ні слівця по руски! Особливо сердила ся інспекція, що помімо всяких махінацій не вдала ся штучка. Час би вже, аби шкільні власти заборонили такі експерименти по школах.

Місто Чернівці може лише в одну сторону дальше розвивати ся, а то в сторону публичного города. Однак тому стоїть на заваді власне той публичний город (Volksgarten). Тож міський уряд будівничий носить ся з гадкою, подати міській раді плян, щоби часть города від семгородської улиці аж до головної алеї забудувати віллами, а натомісь розширити город на сусідній толоці. В вересні переносить військо своє місце вправ з тої толоки на ґрунта коло кладовища на Горечі, отже можна буде на толоці, де доси відбували ся військові вправи, посадити дерева і заложити красивий город. Плян, як бачимо, не злий, лише відки гроші на те взяти? Хіба знов нові податки наложити на мешканців міста, бо они їх не мають ще досить? Почуємо, що порадить уряд рахунковий.

Наше міністерство зазнало від цїсаря нової, дуже важної ласки. Доси іменовали міністри державних урядників до VIII-ої ранґи, а з VII-ої ранґи лише мале число певно означених категорій. Тепер же оголосила урядова часопись, що на підставі цїсарського рішення мають міністри право іменувати урядників до VII-ої ранґи без виїмки, а аж від VI-ої ранґи зачавши іменує сам цїсар. Се цїсарське розпоряджене є новим доказом, що міністерство ґр. Баденієго тїшить ся повним довірем монарха.

На одну стипендію з фонду Келера в сумі 80 зр. для бідних селянських дітей кіцманського повіта розписаний конкурс. До подана, котре треба внести до 26-го липня с. р., належить долучити свідощтва австрійського горожаньства, уродженя в кіцманьскім повіті з селянських родичів, ходженя до середньої або вищої школи і свідощтво убожества.

Виділ „Просвіти“ скликав на вчора анкету до Львова, щоби обговорити справу крамниць і кас задаткових. Народи ведуть ся під проводом дир. Кульчицького з Коломиї і о. Данила Тяничкевича з Закомаря. Референтами виділу є дир. Нагірний в справі крамниць, а що-до кас задаткових др. Кость Левіцький.

Вандрівний учитель, п. В. Радик з Дорошівців, просить нас занотувати, що в Суховерхові він мав відчит для селян. Записуємо се для спростованя нашої мильної інформації в однім з попередних чисел газети. Заразом звертаємо увагу на се, що там, де з вини двірника не відбуде ся відчит, треба би двірника потягнути все до одвічальности; инакше підозріне може безпідставно внасти на вандрівного учителя.

Неприємне заряджене. Доси могли подорожні, котрі їхали III-ою класою на залізницях, спати на лавці, коли не було за багато людей в тім вагоні. В тім ніхто не добачав жадної несправедливости, бо-ж то нікому не шкодило. Тепер же заряд державних залізниць постановив

відгородити в вагонах III-ої класи одно місце від другого так, що не можна буде лягти на лавці, хоч би в цілїм вагоні сидів лише один подорожний. Чи сим хочуть людей силувати, аби они їхали II-ою класою? Чому біднійші люди мають терпіти таку невідгоду?

Цїсар має приїхати до Галичини, як доносять з Відня, між 5 або 8 вересня, щоби взяти участь в сегорічних маневрах. В Галичині забавити має цїсар 18 днів і замешкає в перших днях в бараках в Перемишлі, відтак у ґр. Станіслава Стадницького в Крисовичах коло Мостиска, а під кінець маневрів імовірно в Комарні у ґр. Лянцвороньського. Хоч побут цїсаря буде мати характер лише військовий, то таки може бути, що монарх буде приймати також і депутатів.

До Львова має в перших днях липня приїхати провідир віденьських антисемітів, др. Кароль Люєгер. Приклонники антисемітизму пригтовляють єму ріжні овації.

Смерть п'яниці. 50-літнього господаря Стефана Басарабу в Боянах найшли в середу зраня умерлого з розбитою головою в єго хаті. Судово-лікарська комісія сконстатувала, що в єім випадку має ся діло з убійством, і зараз таки впало підозріне на вихованця убитого, 23-літнього паробка Дмитра Басарабу. Він признав ся до злочину, але толкував ся тим, що убитий приходив до домо п'яний, бив свою жінку і діти немилосердно. Дмитро не міг на то дивити ся спокійно; а коли убитий прийшов п'яний в вівторок в ночи і тяжко побив свою жінку, Дмитро страшно розсердив ся, вхопив кавалок полїна і забив єго. Дмитра Басарабу відставлено до садаґурского суду.

Важне відкрите. Американські часописи тепер розписують ся широко о важнім винаході молодого ученого Море, котрий хоче денне світло витворювати штучно. Він каже, що тим винайденим світлом можна буде улиці, площі, а навіть цілі міста освітлювати. Нове світло не разить очий і не гріє, але має цілком ту саму силу і ясність, як денне світло. Оно виходить з рур Crookes-a, котрі намащені якоюсь масою. Море хоче ще видосконалити свій винахід і аж тоді єго оголосити.

Конкурс розписані в черновецькім повіті на посади з рускою мовою викладовою: мол. учителя при 2-кл. школі в Добришівцях, учителя-помічника в Камені, учителя-помічника в Приватних Ленківцях, мол. учителя при 3-кл. школі в Старих Мамаївцях, мол. учителя при 3-кл. школі в Нових Мамаївцях, учителя і мол. учителя при 4-кл. школі в Раранчу, мол. учителя при 2-кл. школі в Шубранці, учителя при 4-кл. школі в Топорівцях, мол. учителя при 2-кл. школі в Васловівцях, мол. учителя при 2-кл. школі в Старій Жучці; з рускою і волоською мовою: мол. учителя при 2-кл. школі в Чаґрі, мол. учителя при 3-кл. школі в Чорнавіці; з рускою і німецькою мовою мол. учителя в Рогіні; а з рускою, волоською і німецькою мовою мол. учителя при 4-кл. школі в Молодієві. На всі єї посади треба подавати ся до дня 26-го липня с. р.

Телеграми „Буковини“.

З дня 30-го червня 1896 року.

Відень. Цїсар приймав сегодня баварського князя Людвика на півгодинній аудієнції.

Кіль. Німецький цїсар виїжджає завтра в подорож на північ.

Атени. Народне віче Кретинців зібрало ся і вибрало делегатів до революційного збору народного.

Білгород. Король надав черногорскому престолонаслідникови Данилови ордер білого орда, а кн. Міркови ордер Такови I-ої класи.

нати собі Русинів, винайшов собі таких людей, як Тиміньський і Волян; Волохи стоять без виїмки за его кандидатуру; ну а щоби католиків (Німців і Поляків) з'єднати для себе, треба щось промовити. Нагода найшла ся і п. барон єї використав для своїх цілей добре. Чого-ж тут сердити ся?...

Кадетська школа у Львові. Урядова Gazeta Lwowska доносить, що з 73.704 зр., які призначила австрійська делегация на засноване двох нових кадетських шкіл в 1897 р., буде одна часть ушита на таку школу у Львові. Але та кадетська школа не буде отворена аж слідуєчого року, лише перший рік отворить ся вже сеї осени, а на другий рік додадуть висші курси. Сим увінчали ся довголітні старання галицьких послів о засноване кадетської школи у Львові вкінці успіхом.

Молоко а нафта. У Відни переведено кілька проб, як гасити запалену нафту коровячим молоком. В тій цілі наповнено миску нафтою на 3 цтм. і запалено. На половинь ляли воду, але без успіху, а молоко сейчас загасило огонь. Опісля розляли нафту на деревину підлогу і запалили єї. В тім випадку гасила також вода, але дуже слабо і помаду, а противно молоко зараз придушило огонь. Видко з того, що в случаях, як нафта з лямпи розіллє ся і зачне горіти, найліпше гасити коровячим молоком, навіть ліпше, як коверцями або ковдрами.

Літературне Товариство „РУСКА БЕСІДА“ в Чернівцях,
улиця Петровича число 2,
має на складі:
„Ілюстровану бібліотеку“
для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем
року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по 1 зр. 20 кр. за рочник, а всі 7 разом за 7 зр.
З пересилкою поштовою 7 зр. 30 кр.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ
повинна знаходити ся
Народописна карта
українсько-руского народу,
зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в літографічнім закладі Андрія Андрейчина у Львові.
Книгарська ціна карти, наклеєної вже на полотні, вносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.
Купити можна в „Просьвіті“ у Львові, ринок ч. 10.
Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Повідомленє. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *Дністер* у Львові іменовала мене своїм агентом на Чернівці (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпечень від огню будинків мешкальних і господарських, церков з урядженем, знарядів домашних і господарських (возів, плугів і т. п.), худоби, збіжа в соломі і зерні — подаю кождому потрібні поясненя. — *Корнїло Салабан*, агент „Дністра“ в Чернівцях, улица Пумпула ч. 25.

Виданя „Буковини“.
Перші Зорі, оповіданє Теодота Галіпа, сторін 110, вісімки, ціна 30 кр., з пересилкою 35 кр.
В день сьвятої волі. Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ки, ціна 10 кр., з пересилкою 12 кр.
Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

Для школярів!
Товариство „Просьвіта“ при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітл. Рад Шкільних, Впов. сьвященників, катихитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, красно оправлені а позолоченими берегами, можна купити в канцелярії товариства у Львові в ринку ч. 10, по слідуєчій ціні:
Розскази про сили природи 20 кр., Оповіданя о житю сьв. Бориса і Гліба 20 кр., Повістки для дїтїй 27 кр., Сестра 15 кр., Байки 22 кр., Істория Руси ч. I. 25 кр., Істория Руси ч. II. 23 кр., Лен і коноплі 24 кр., Родата худоба 45 кр., Про живоцоту і дїси 20 кр., Венямин Франклін 16 кр., На досьвітках 22 кр., Серед ледового моря 25 кр., Житє сьв. великомученика і лікаря Панталеймона 20 кр., Дрібна птиця господарєка, а великі гроші 20 кр., Відкрите Америки 22 кр., Зьвірята шкідні і пожиточні 42 кр., Перекотиполе, повістка, 18 кр., Кирило і Методій 22 кр.
Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр., в лучшій оправі: а) хрест полотняний і золочений хрест з переду 25 кр., б) ціла оправа полотняна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр.
Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60, 1-80 зр.

В рускім товаристві педагогічнім, улица академічна ч. 8. у Львові, можна також дістати на премії для учеників слідуєчі виданя:
Образкові виданя. Зьвіринєць 10 кр., Гостинєць 10 кр., Забавки 10 кр., Менажерия 10 кр., Робінзон 40 кр., Квіточка 20 кр., Віночок 20 кр., Кобзар Тараса Шевченка 20 кр., Гете-Франко: Лис Микита 50 кр., Мірон: Пригоди Дон Кіхота 40 кр.
Виданя без образків. Читанка ч. I., II., III., IV. оправні 20 кр., без опр. 10 кр., Визанка желань 10 кр., Хемія Роское 40 кр., Учитель на р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 2 зр., Дзвінок на р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 4 зр., Ів. Левіцький: Попалиєв. Різдвяні ецени 10 кр., Вол. Шухевича: Записки школяря 20 кр., О. Нижанковський: Батько і мати, двослів для дїтїй а фортепяном, 10 кр., Леонїда Глібова: Байки 5 кр., В. Чайченка: Олєся; Комар; Грицько по 5 кр., Дуза про княгиню Кобзаря 5 кр., Дїйрової Чайки: Казка про сонце та его сина; Писанка по 5 кр., М. Лисенко: Тече вода з-під явора. Двослів з фортепяном. 10 кр., Мапа етнографічна Руси-України 20 кр., Гордїенко: Картагинці і Римляни 20 кр., Юлій Верне: Подорож довкола землі 60 кр., Барановський: Пришєи до іспитів 20 кр., Молитвенник народний, в полотно оправлений, 20 кр., д-ра Л. Кельнера: Коротка істория педагогії 60 кр.
Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

Рух поїздів залізничих
важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	Поїзди			Відходять	Поїзди		
	поспїшні	особові	мішані		поспїшні	особові	мішані
до Чернівців				з Чернівців			
З Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128	657	1028 550	До Снятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	347	941	1029 538
З Букарешту, Яс, Сучави, Глібоки	329	912	1000 523	До Глібоки, Сучави, Яс, Букарешту	1203	717	1048 616
З Новоселиці, Садагури			1113 950	До Садагури, Новоселиці			430 621
до Львова				зі Львова			
З Відня, Кракова	130 510	655	930 955	До Кракова і Відня	250 1100	440	955 645
З Букарешту, Сучави, Чернівців, Станіславова	955	613	728 201	„ Підволочиск	211 600	930	1045
З Підволочиск	230 1005	805	510	„ „ з Підзамча	225 614	948	1112
З „ на Підзамче	218 950	742	445	„ Чернівців, Сучави, Яс, Букарешту	610	1025	245 1015
Зі Стрия		1210	8 150	„ Стрия		522	935 722
З Белзця		800	545	„ Белзця		915	705
Зі Сколього і Стрия		1010		„ Сколього і Стрия			305
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)		845		„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг)	840		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано. — Середно-європейский час рїзнить ся від львівского о 36 минут, а від черновецкого о 44 минут; коли на залізници є 12 год., то на львівекім годиннику є 12 год. 36 мин., а на черновецькїм 12 год. 44 минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях. За редакцію відповідає Осип Маковей.
З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучанича.

